Թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 349 — ՅՈՒՆՎԱՐ 26 / 7 ՓԵՏՐՎԱՐ 1898 — 16 ՐԱՄԱԶԱՆ 1315 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

مسائس غزتهسی اداره‌خانه‌سی — ՄԱՍԻՍ

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրուցիւն պէտք է ուղղել Ազ. Խմբագրութիւն

ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԳՐՈՑ

Գ. ՊՈԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Նուրատունկեան խան
Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան	դրկն. արժ.	75
» »	Վեցամսեայ	» »	40
Դուրս Նշանով	Տարեկան	» »	100
» »	Վեցամսեայ	» »	50
» »	Եռամսեայ	» »	25
Օտար երկրի	Տարեկան	ֆրանք	25
Եւրոպայ	»	ռուբլի	10

Դրամի փոխանակ՝ դրոշմանիշ կընդունի. 115 դրուշի դիմաց 100 դրուշի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ — **ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ** — **10 ՓԱՐԱ.**

ՀՅՍԻՍԻՆ ՀՈԳԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

Մ-է- չուզեր պարծենկոտ երեւիլ բարոյական յաղթութեան մը համար՝ զոր տարաւ վերջապէս։ Մեր ընթերցողները կրնան դուշակել թէ մայրաքաղաքիս ազգ. վարժարաններու Այցելու Տեսչութեան պաշտօնին բարձումը կուզենք ակնարկել։ Այդ պաշտօնին ընտրուած անձերը կամ կը ճանչայինք կամ չէինք ճանչնար անձամբ. իրենց մասին ո և է նախապաշարում չենած չէինք. կրնային ըլլալ պարկեշտ, պարտաճանաչ, բաւական ուսեալ, կրնային ըլլալ վերջապէս ամէն բան՝ բաց է Այցելու Տեսուչ ըլլալէ։ Եւ այս վերջինն ինչո՞ւ.— վասնզի այդ նոր անուանով ճանչցուած պաշտօնը օգտակար չպիտի ըլլար մեր թաղային վարժարաններուն վրայ, քանի որ խմբագրած ենք բաւական մօտէն այն միջավայրը՝ ուր կապրինք բաւական ատենէ ի վեր։ Եթէ դաւառներուն մէջ փորձուի Այցելու Տեսուչներու պաշտօնը, կրնամ վստահացնել թէ բաւական կարեւոր արդիւնք կարելի է ձեռք բերել գիւղերու ազգ. վարժարաններուն համար։ Եթէ դաւառական վարչութիւնները կանոնաւոր Ուսումն. խորհուրդներ ունենան, և այս վերջինները սիրա ընեն դաւառին ամէն կողմերը Այցելու Տեսուչներ նշանակել, հաւատացէք թէ շատ օգտակար կարգադրութիւն մը եղած պիտի ըլլայ։ Դաւառներուն մէջ ամէն վարժարան գրեթէ տարեկան հաստատուն եկամուտ մը ունի. մի՛ նայիք որ տեղ տեղ կը չնան մասնաւոր թոշակներ հաստատել, այս որոշումը ինչու կուտան, գիտէ՞ք, վասնզի կը փափաքին յանկարծ աւելորդ բարգումներ ընել տեղական ուսումնական ծրագիրներուն վրայ, և հաստատուն հասոյթները կարճ գալով կսկսին թոշակի դրութիւնը ստեղծել իրենց գիւղերուն մէջ։ Բայց թոշունք հիմա այս կէտը և ընենք թէ Այցելու Տեսուչներու պաշտօնը ինչո՞ւ ապարդիւն է— ինչպէս փորձը մեծապայծառ ցոյց տուաւ— մայրաքաղաքիս վարժարաններուն համար։ Տիրող պատճառը նախ Տեսուչներուն ամսականին անյարմար և անտրամաբան գանձումն էր։ Ամէն մարդ գիտէ թէ խեղճ թաղերը ինչ նեղութիւն կը քաշեն մինչեւ որ ծայրը ծայրի կը բերեն իրենց դպրոցներուն համար։ հիմա այս վիճակին մէջ երթալ պահանջել որ իրաքանչիւր թաղ բան մը վճարէ Ուսումն. խորհուրդին պաշտօնեաները պարտկելու համար, դժուար է հաւատալ։ Երկրորդ Այցելու Տեսուչները իրենց պաշտօնին կիրառութիւնը բան գործ ընելու են իրենց համար, մինչդեռ ինչ կըլար... Տեսուչներէն իւրաքանչիւրը իր մասնաւոր զբաղումը ունէր, և անանկ որ բնական էր թէ Ուսումնական խորհուրդին ստեղծած պաշտօնը հետզհետէ երկրորդական զբաղում մը պիտի ըլլար միայն Տեսուչներուն համար։ Եւ արդէն այնպէս չեղաւ. Տեսուչներէն այսինքը՝ որ փութացած էր ընտրելի ներկայանալ առաջարկուած պաշտօնին՝ դասալիք եղաւ, երբ տեսաւ որ նոր շահաւոր գործեր իրարու հետեւէ եկան ողջունեցին զինքը՝ Ուրիշ մը առանց կանխաւ իմացնելու Ուսումնական խորհուրդին յանձն առաւ յանկարծ թաղի մը վարժարանին Տեսուչութեան պաշտօնը. և այսպէս մէր Ուսումնականխորհուրդը յանկարծակի եկաւ։ պաշտօնեաներուն մի առ մի դասալքութեան երեւոյթն։ Սակայն մեք յանկարծակի չեկանք, վասնզի առաջին օրէն գիտէինք թէ այցելու տեսուչներու վճարումին եղանակը, անոնց մասնաւոր զբաղումները պիտի չնչէին պաշտօնն ինքնին, ինչպէս որ եղաւ արդէն։

Բայց այս պաշտօնին չնչումը պատճառ մը չէ բնաւ որ Ուսումն. խորհուրդը վհատի իր սկսած գործին մէջ։ Մեր թաղային վարժարաններուն համար աւելի օգտակար կրնայ ըլլալ Ուսումն. խորհուրդը, եթէ իր անդամներէն իւրաքանչիւրը շաբաթը մէկ անգամ— կան տեղեր ուր երկու շաբաթը մէկ անգամ— այցելէ այս կամ այն վարժարանը, հրահանգ տայ, լսէ տղոյնները, տեսնէ պակասները եւ ամէն նիստի մէջ զբաղի մի միայն այդ խնդիրներով։ Կը կարծենք թէ Ուսումն. խորհուրդը շատ միամտութեամբ կընդունի իր իրաւասութեան սահմանը, որ օրէնքին մէջ գծուած է. երկրորդական խնդիրներով շատ կը զբաղի։ Եթէ նոյն խորհուրդը մայրաքաղաքին վարժարաններով զբաղի առաւելապէս, մեծ ծառայութիւն մը մատուցած կըլլայ կրթական դատին։ Արդէն հոս Պոլսոյ մէջ բաւական դաշտ կայ եւ բաւական հունձք. դաւառներուն համար մեծ բան մը չկրնար ընել Ուսումն. խորհուրդը, անոնք իրենց գիտցածը կերթան եւ յաճախ օգտակար է այն. բաւական է որ խորհուրդը օգտակար դասագրքերը վաւերացնէ և արժանաւոր ուսուցիչներ չենէ։ Բայց դիւաւոր գործ իրեն համար մայրաքաղաքին վարժարանները ըլլալու են, ինչ որ դժբաղդաբար հիմա անանկ չէ։ Պատրիարքարանի վարչական ժողովները տեսակ մը անձնուիրութիւն կը դնեն իրենց յանձնուած գործին մէջ, եւ այնքան կը զոհեն իրենք, որքան վճարուած չեն. զիրար շնորհաւորելու պարագայ մ'է այս։ Հետեւաբար Ուսումն. խորհուրդին անդամներուն մասնաւոր կամ հաւաքական այցելութիւններուն վրայ մեծ հաւատք մը չունենալով հանդերձ, կարժէ որ անոնք ընեն այդ քննական պտոյտը մերթ ընդ մերթ, պայմանաւ որ ամէն ուրբաթ օր իրենց տեսածներուն վրայ անմիջական որոշումներ տան եւ անմիջական դարմաններ նշանակեն։ Ա՛յս է առաջին ողջմտութիւն, մինչեւ որ կարող ըլլանք ընդհանուր իմաստով դաստիարակել մեր թաղեցիները՝ որպէս զի կրթական հարցին վերկարար կարեւորութեան դիտակցութեամբ, բանի մը չնային արժանաւոր վարժարաններ ունենալու համար։

Այս առթիւ անդամ մ'ալ կը շեշտուի սա՝ կէտը թէ հրապարակային քննութիւնները բնաւ անօգուտ չեն հասարակութեան համար, սա՝ այցելու տեսուչներուն գործին մէջ մեր բռնած ընթացքը որքան դատապարտուեցաւ. կարծեցին թէ կողմնակալութեամբ կը դատենք իրերը։ Բայց ո՛չ. գործին մէջ դէմյանդիմանութիւն (in tuition) մը կար. դուշակելու համար անպատճառ մարգարէ ըլլալու չէր։

Եթէ 1000 դրչ. ամսականով Այցելու Տեսուչ մ'ալ նշանակուի, ան ալ օգուտ մը չպիտի բերէ. այս խնդիրը լուծելու միակ պարզնական միջոցն է խնդիրը ջնջել և հաւասար ունենալ խորհուրդին անդամներուն անկեղծութեան և շրջահայեցութեան վրայ։ Բաւական ենք, ըսինք և կը կրկնենք. թաղային դպրոցներուն երկամացոյցը կարգի կանոնի տակ դնելու է. գիտնալու է թէ մէն մի թաղ ինչ բանի կարող կրնայ ըլլալ ամէն հաշիւ ընելէ վերջ։ Իր ուսերը ո՛րչափ բան կրնան վերցնել։ ա՛յս է էականը, մնացեալը դրուագն է, լաստակն է, որը կուզէ ըլլայ։

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

1. ՎԱՐՊԵՏՈՐԴԻ ԳԻՒՂԱՅԻՆ

Գեղացուն մէկը գիշէն քաղաք գնու ատենը տեղատարափ անձրեւի կը բռնուի։ Գեղացին տեսնելով որ ապաստանի տեղ մը չի կայ և անձրեւին տակ վրան գալիքը բոլորովին պիտի թրջի, հնարք մը կը խորհի և կը գործադրէ։ Անմիջապէս բոլոր հագուստները կը հանէ և ձեռքի պարագ կովալին մէջ կը խօթէ. յետոյ կովալը բերանն ի վար դարձնելով դեղինը կը դնէ և վրան կը նստի ու կրպասէ մինչեւ որ անձրեւը կը դադրի։ Այնուհետեւ ատեն գեղացին շրջակայ ցանքերուն հագուստները կովալէն կը հանէ և հագնելով իր ճամբան կը շարունակէ։ Մէյ մը ալ քիչ մը անցնելէ կը հանդիպի ապաստանի որ անձրեւէն բոլորովին թրջեր, խնամի եղեր է։ Ապաստան տեսնելով որ գիւղացիին հագուստները չոր են, զարմանալով մը պատճառը կը հարցնէ։ Գիւղացին գործադրած հնարքը ապաստանին կը պատմէ։ Այն ատեն ապաստան ապշած կը մնայ այս գիւղացու կատարին հնարագիտութեան վրայ որ իր խարանակութիւնը կը գերազանցէր։

Բարոյական.—Գեղացիք՝ իրենց բովանդակ ապիտութեամբն ու միամտութեամբը, շատ անգամ ստատնայէն աւելի վարպետ ու հնարագէտ են։

* * *

2. ՔԱՌՕՈՒՆ ՏՂՈՒ ՏԷՐ ՄԱՅՐԸ

Ազքատիկ մայր մը քառասուն տղայ ունէր և օրական քառասուն հաւկիթ առնելով՝ անոնց ամէն մէկուն մէյ մէկ հատ կը բաժնէր։

—Բեզի բան չի մնայ, ի՞նչ պիտ'ուտես, մամա՛, կըսէին ապաքը։

—Մայրերնիդ կրսէ ուտէ, ամէն մէկդ մէյ մէկ պատուռ տաք մ' կը բաւէ, կըսէր սակայն մայրը։

* * *

3. ՀԷՄ ԼԱՆՔ, ՀԷՄ ԵՐԹԱՆՔ

Հարս եղող աղջիկ մ' պրիւնէ արցունք կը թափէր, քիչ մը չափազանցելով պայմանագրական լացը, երբ հարսնաւոր կուգան գինք առնելու։ Մայրն ու ազգականները տեսնելով աղջկան այս ողբալանի աւելի լացը, կըսեն.—Աղջիկ, ինչո՞ւ ատպար (այդչափ) կուլաս, չէնէ հարս ըլլալ չէ՞ իր մուտդեր։ Չըլլայ նէ կեցի՛ր, հարս մ'երթար։

—Հէմ լանք, հէմ երթանք, կըսէ աղջիկը լալագին։

* * *

4. Գ ՈՂ Ը

Գողին մէկը գիշերուն տուն մը կը մտնէ։ Լսնի լուսուն ձեռքն անցածները ժողվելով պարկի մը մէջ լեցնելու տեսնէ՝ գիրք մը կը հանդիպի ձեռքին։ կը նայի որ Աստուածաշունչ է։ Բա հանդիպման մէկ էջը կը բանայ և աչքին կը զարնէ տասնաբանեայ պատուիրանքին սա տողը— մի՛ գողանար...։

Գողին հանոյ չի գար այդ խօսքը և անմիջապէս գիրքը խակելով՝ կը նետէ պարկը, ըսելով,— Շատ մի՛ խօրթիր, մօ՛ր տղաքը...

* * *

5. ՅԱՄԱՌ ԳԻՒՂԱՅԻՆ

Երկու գեղացիք ճամբայ երթալու ատեն հեռուն ճերմակ չարժուն բան մը կը նշմարեն։ Մէկը կ'ըսէ թէ այդ ճերմակը լէյլէկ (ագռաւ) է, միւսը կը պնդէ թէ ագ (այծ) է։ Այսպէս՝ ոգեւորուելով, այծ է ըսելով մինչեւ իրարու հետ կը վիճին, յանկարծ այդ ճերմակ բանը կը թռչի որով կը հաստատուի «ոգեւորուելու է» ըսող գեղացուն կարծիքը։ Ասոր վրայ միւս գեղացին փոխանակ համոզուելու՝ յամառարար կը գոչէ։

—Նարէն կ'ըսեմ ագ է, նարէն կըսեմ ագ է, թռաւ ալ նէ ագ է...

* * *

6. ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ՏՈՒՆԸ

Մարդուն մէկը ատատանին դեռ կը բարեկամանայ՝ առանց գիտնալու թէ ատատանն է, այն ատենն որ շատ անգամ իր տունը կը տանի կը հիւրասիրէ, զանի։ Օր մը մարդը փափաք կը յայտնէ ատատանային որ անգամ մը ալ գինք իր տունը տանի։ Ատատան կ'առնէ մարդը, կը տանի խիստ հեռու, ամայի վայր մը և կը մոցնէ զանի ժայռերու մէջ ծակի նման սենեակ մը ուր տեղ իրրեւ կարասի՝ ուրիշ բան չէր տեսնուեր, բայց միայն պատէն կախուած յոռ-ի մը, գեանին վրայ ընկողմի կնեպ մը և ԷՐԲԷ մը։ Մարդը զարմանալով մը կը հարցնէ ատատանային թէ այս որտէն կախուած չարն ինչ է։

—Այս շալը, կըսէ ատատանան, առատուան դէմ քնացողներուն վրայ կը ձգեմ, և անոնց վրայ թմրութիւն մը կուգայ, ու չեն կրնար կանգնիլ իրենց անկողնէն ելլել, գործի երթալ։

—Իսկ այս ընկողմի կնեպն ու ԷՐԲԷՔՆ ինչ է։

—Մարդոց սրտերը կը նեղացնեմ, կը տրտմեմ, այս կեղեւին մէջ կը խօթեմ, այնպէս որ մարդուն համբերութիւնը կը հատնի ու կը սկսի հայհոյել... այն ատեն այս ԷՐԲԷՔՆ ամենչնչուն մարդուն արտին վրայ պաղուկ ջուր կը թափեմ որ զովանայ և գոհութիւն ղգայ իր ընթացքին վրայ...

Սարդը՝ երբ ատոնք կը լսէ՝ այն ատեն կը հասկնայ որ իր դիտցածը ատատանն է, ու անմիջապէս սենեկէն դուրս ելլելով՝ բուրդ ու բաղուռ կը փախչի, առանց ետեւն իսկ նայելու...։

* * *

7. ԿՆՈՋԱԿԱՆ ՅԱՄԱՌՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքացի երիկ կնկան մը մէջտեղ խնդիր կը ծագի թէ ցորենը ինչո՞վ կը հրնձեն։ Երիկը կ'ըսէ թէ մանգաղով կը հնձեն, կնիկը կըսէ թէ մրգասով։ Երիկը որ և է կերպով չի կրնար համոզել իր կինը որ կատաղի յամառութեամբ կը պնդէ թէ մկրատով կը հնձեն։ Վէճը կը մեծնայ, կռուի կը փոխուի այն ատենն որ երիկը բարկութեան թափով մը կսկիզը բռնուն պէս մուտն վազով գեաք կը նետէ։ Կնիկը ջուրին դատաքէն քշուելու և խեղդուելու ատեն ձեռքը չուրէն վեր կը վերցնէ և մկրատի ձեւով մատուները կը շարժէ, տակաւին ըսել ուզելու համար թէ մկրատով կը հնձեն։

ՅՈՎՀ. ԳԱՋԱՆՃԵԱՆ
Եւդոկիա

ՈՒՐ Է ՄԵՐ «ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ»Ը

(Շար. Լ. վերջ)

Առաւելագոյն կարողութեան տէր Տիտոն ամենամեծ հալածանքներէ անընկճելի կերպով դուրս գալէ, աւարտած է «անհահ երիզ», ժիրդ զարու Անսիքլոպէդիտին՝ գիտական ձեւի տակ։ Յաջորդ սերունդը ճարտարարուեստի հրաշալիքներ գտաւ հոն. առաջդիմեց ուշադիր ոգեւ եւ օրհնեց յիշատակն անոնց, որոնք ձեռնամուխ եղած էին առաջին անգամ այդ հոյակապ գործին։ Ասոր ետեւէն երեւան եկան կարգ մը նման օրինակ վաստակներ, մրցումը մեծ եղաւ Անգլիայի եւ Գերմանիայի մէջ, Ռուսիան ասոնցմէ վար չմնաց. այսպէս ամէն եւրոպական հասարակութիւն ունեցաւ իր Անսիքլոպէտին աւելի կամ նուազ գիրաբ գերազանցող։ Ներհուն միտքեր համոզուած էին Լամարտինի պէս թէ «Գրականութիւնը կապ ունի ամէն բանի հետ. ամէն բան կընդգրկի. ամէն բանի մէջ կը մտնէ և ամէն բան կը ճառագայթի իրմէ». ամբողջ հմտութիւնն է այն, բազանգամութիւնը «գպրութեանց ու գիտութիւններու, որոնք միացած կը կազմեն մարդկային միտքի կատարեալ մշակութիւնը ինչ որ կարելաւոն է»։ Երբ անդին այս գիտական առաջադիմութիւնը տեղի կունենար, մենք ինչ երկնեցինք ապին. մատով կը համրուին քանի մը փոշոտած, դեղնած գիրքեր. զոր օրի. Վերջին դարուն Մխիթար Աբբայի աշխատասիրած «Բառգիրք Հայկազեան Լեզուին» (2 հատոր Վենետիկ, 1749, 1769), այս դարուս երեք Մխիթարեան հայրերու կազմած «Նոր Բառգիրք Հայկազեան Լեզուին» (2 հատոր Վենետիկ 1837), Փէշտըմալճեան Գրիգոր Պատուելիի «Բառգիրք Հայկազեան Լեզուին» (2 հատոր Կ. Պոլիս 1844), երկու ձեռքի բառարաններ՝ Հայկազեան ու Դարամանեան, ժողովրդական փոքրիկ բառգիրք մը. ասոնք հայ բանասիրութեան ու համեմատական լեզուագիտութեան մրցան կրնան ծառայութիւն մատուցանել. գոգավորի ընդունարան մը պիտի լինի ծանօթ ուռուահայ քերթող—բանաստեղծ Նարպանեանի «Ճիշդիթ-ֆիլոլոգիական, պոլիմոնոֆանական և ալիսորհաբերական ուսերիոբիկոյն», որ մնաց անաւարտ. Հոմոզիոյին լեզուի մը բառարան չունենալ փորձած է Պեսրոս Թիլնկեան Զմիւռնացի, հայազգի պատմագրականը. Ն. Ճիվանեանի «Ամ ձեռն Բառարան» շատ քիչ կրնայ գոհացնել մեզ։ Նորերս Երեւան Հիւնքեարեան յիշնեանի ստուգաբանական Բառարանը եւ Ալիշանի Հայ Բուսակը, դարձեալ գրարար. առաջինը բաղդատական ուսումնասիրութեան մը նախատիպն էր, որ շատ խոգեուեցաւ անաչառ գրիչներէ, վերջինը հայ բուսաբանութեան կոգնէ, թէ որ սրբագրուի ու կատարելագործուի հետզհետէ։ Մէկ հատ ալ աշխարհաբարէ գրաբար բառգիրք կայ. ինչպէս կը տեսնուի, ասոնցմէ մէկ քանիս գատապարտուած են իրենց խորշերն դուրս չելնելու, բացի քանի մը բանաստեղծներէ, ուրիշներ հաշիւ մոռցած են անոնց. սինչդեռ մեր առաջարկած աշխատասիրութիւնը, եթէ յաջողի, շարունակ պիտի գործածուի ու իր ամէն պարունակութիւնովը յաղուրդ պիտի տայ ուսումնասէր միտքերու. մարդկութեան բնական յայտնութիւնները ցոյց պիտի տայ ժամանակագրական, ու ա՛լ պիտի չանդգնուինք օտար բառգիրքներու մէջ թարգմանուած մարդկային ծանօթութիւններ հաւաքելու համար. այս պարագան նկատի առնենք, ինքնատպութեան բաղձացողներս. դաւառացի երիտասարդը հայ բառգիրքին պիտի ընդունի իր սերտած նիւթին առաղձները, առանց պէտք ունենալու ուրիշ լեզուի մը. Սրէնարը մէկ լեզու գիտէ, իր մայրենի լեզուն։

Շնորհակալ ենք, ատեն մը Սէքլէմեան Էֆէնտի ակամէնիա լեցուց օգտակար խրատներով, բայց իր ըսածները ինչպէս կիրարկենք պիտի, ինչպէս պիտի զարգանանք ինքնիրեն, երբ միջոցներ կը պակսին մեզի։ Խօսիլ, գրելը հեշտ բան է արդիւնք մը ցուցուած ատեն։ Ամէն յօդուած մրեւնդն ապրելու ոյժը չի գործեր. զարժաբերն կը վարչիք միշտ, որքան ալ կարեւոր ըլլայ. խչո՞ւ անարակ ենք անվհատ գործելու մէջ. մեր նկարագրին տակը կողերէն մին է ասիկ։

Զպարծենանք թէ լուսաւորուած ենք և մեր Եւրոպացի եղբայրներուն զուգընթաց կրթութիւն առած. անոնց գտղափարներու թարգմանն է որ կը հանդիսանանք ստուգապէս, և ասով կը խաբենք ինքզինքնիս. միթէ մեր ազգը չունի՞ իր խորհելու կերպը, չունի՞ բուն հայեցի մըտածումներ։ Տոհմային կատարեալ դաստիարակութիւն մը ստացող երիտասարդներ պիտի ցոլացնեն մեր բարացուցական գիծեր, ու այն ատեն պիտի տան իրենց արուեստագիտական կերտուածներու և բանաստեղծական ներշնչումներու ինքնատիպ գոյն մը։ Համայնազիտարանը տարբեր ուղղութիւն մը պիտի տայ արդարև մեր մտքի զեկին. պիտի սովորինք ամփոփուիլ մենք մեր մէջ։

Ամէն գրականութեան համ առնող իր ձեռքէն եկածը պիտի բնէ հանրօգուտ այդ հրատարակութեան լուսայ մը չնորհելու, այրի կնոջ լուսային արժէքը կը ճանչնանք. միայն խնդիր է թէ որո՞նք պիտի լինին ձեռնարկուները, անշուշտ գրական ա՛յն ուսումնականները, որ անմոռնչ կ'աշխատին վիեննական ոստանին մէջ. քանի՛ հոնդէնը թիզթատեմ, անուանի գրագէտին, Պ. ու ժիրաստէնի սա խօսքը միտքս կուգայ. «Գրականութիւնը մէկ քանի անձերուն մէջ կ'ամփոփէ ամենուն ոգին, գիտութիւնն ամենուն կը դարձնէ մէկ քանիներու ոգին». մեր գրական մուսան անվերջ խոստումներ կ'ընէ, նոր թիւին թղթակցութիւններու մէջ կարդացուցուցաւ.— Այո՛ պիտի ջանանք «որ Դէն ՀՀ էջերը լինին ամէն հայու համար ճշմարտապէս դրահանգիչ»։ Երբեք չուզեր զրկել հայ միտքը մատենագրական ջնջաղ պատառիկներէ և քաղցր է անկէ յուսալ աւելի հոգոյ գեղուածներ. արդէն Հ. Ա.ի դոյութիւնը կը երաշխաւորէն շատ մը ուրիշ բաներ. չենք կարող համարձակ ըսել թէ Հանդէսի մէջ թատաւոր ուսումնասիրումները փորձերն են բուսական մեծկակ գործի մը, որ թերևս համայնազիտարան մը լայ. Աղջամուղին Մարքենդարանի կարի չնչաւէտ հրատարակութենէն եաք, կ'արժէ ասանկ բան մը երևան հանել. արդեօք պիտի ունենա՞նք գրականութիւն մը, որուն մէջ արտայայտի ազգն ամբողջովին...

Գալ անգամ պիտի խօսինք մեր կրթական անկիրպարան վիճակին վրայ ու պիտի ջանանք մատամբ բառնալ առաջարկնուս դժուարութիւնները։ ՊՈՒԶ

Սմիրնա, 4 Յունվար. 98

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Պաշտօնաթերթը հրատարակ մը կը հրատարակէ, որով Վիլհելմ Բ. իր Ջերմագին չնորհաւորութիւնները կը յայտնէ ա՛յն մարդիանքներուն՝ որոնք իրեն ուղղուեցան իր ծննդեան տարեդարձին առթիւ. «Յարգանքի այդ խանդավառ ցոյցերով, կըսէ, գոհութեամբ հաստատելի թէ մեր նոր Ջանքերը՝ զոր ըրինք գերման շահերը օտար երկիրներու մէջ պաշտպանելու և զարգացնելու համար, ուրախութեան արձագանգ մը գտան բոլոր հայրենասէրներուն և մասնաւորապէս հայրենիքէն հեռի ապրող սրտերուն մէջ»։

—Գերմանիոյ կայսրը վերջերս Ֆրանսայի Պերլին դեսպան Նայլ մարքիզին տուած այցելութեան առթիւ անոր յանձնեց բոլոր երկիրներու մարտանաւուց վրայ գրած ուսումնասիրութիւններէն օրինակ մը։

—Պատնէշ դքսութեան խորհրդարանը երեք օրուան վիճաբանութենէ մը վերջ 28ի դէմ 29 ձայնով որոշեց որ կառավարութիւնը զարոցներու մէջ գործածուած պատմական դասագրքերէն ջնջէ հայրենասէր հատուածները, և կարելի եղածին չափ քիչ ծանրանան պատերազմական իրողութեանց նկարագրութեան վրայ. ընդհակառակն պէտք է աւելի ընդլայնել քաղաքակրթութեան առաջդիմութեան պատմութիւնը։ Այս քուէարկութիւնը մեծ ազդեցութիւն կը հանի։ «Նատիոնալ Զայթունկ» կը պարարակէ մեծամասնութիւնը որ կուզէ ուրանալ 1870ի պատերազմը եւ հաստատակաց բարկութեան կը մատնի ա՛յն երեսփոխանները՝ որ համարձակեցան Ֆրանսայի համար արուած «ժատանգական թշնամի» մակդիրին ջնջումը պահանջել։— Պաշտօնական վիճակագրութիւնը՝ եկամուտի վրայ դրուած տուրքին նայելով՝ կը հաստատի, Բրուսիոյ թագաւորութեան մէջ ամենէն հարուստ բնակիչներուն ցանկը։ Այս ցանկին գլուխը կը գտնուի Մ. Բոշիկա, որ կը բնակի Ֆրանքֆորթ (Մայնի վրայ)։ Բոշիկի հարստութիւնն է 270 միլիոն ֆրանկի հարստութիւն է 270 միլիոն ֆրանկ։ Յետոյ կուգայ Բրուբ 160 միլիոններով։ Հաստատակ դրամագլխի այս տարբերութեան, Մ. Բոշիկա ունի միլիոնի մէջ հատ ունի, մինչդեռ Մ. Բրուբ 10 միլիոնի. Այս երկու ընչեղներէն վերջ կուգան երկու մեծ կարուտատէրներ, մին Պրէսլաւի մօտ (100 միլիոնէն աւելի), եւ միւսը Օրէյնի մօտ 80 միլիոն)։ Յետոյ կուգայ Օրէյնցի ագարակատէր մը 75 միլիոնով, եւ ուրիշ մը Մակէնզուրկի շրջականները 40 միլիոնէ աւելի։ Վերջապէս միւս հարստութիւնները՝ որ կը շարժին 35 եւ 25 միլիոններուն մէջ, կը գտնուին Մունսթէրի, Բասէլի, Թրէվի եւ Պրէսլաւի բնակիչներուն ձեռքը։

—Գերմանական «Բոսֆ» լրագիրը կը պատմէ թէ յունուար 1ին Համբուրգի հանրապետութեան գերմանական հիւպատոսը՝ երեսուն երկու տարեկան երիտասարդ մը, Համբուրգի նախագահին պալատին մէջ սրուած հացկերոյթէն վերջ երբ տուն կը դառնար, յանկարծ փողոցին մէջ ինկաւ մեռաւ։

Կրսուի թէ հիւպատոսը թունաւորուած է թոյնով մը՝ որ սահմանուած էր գերմանական Շվէրին կոմսին, որ սեղանին վրայ հիւպատոսին քովնստած էր։ Արդէն Համբուրգիները ասկէց քիչ ժամանակ առաջ փորձած էին կրակել դեսպանին ընակարանը։

ՍՊԱՆԻԱ.—Մատրիտի կառավարութիւնը մամլոյն յանձնեց պաշտօնապէս Բուսպայի պատերազմին առթիւ եղած ծախքերուն ցանկը մինչեւ 1897 դեկտ. 31։ Այս ծախքերը կը բարձրանան 1200 միլիոնի, 700 միլիոնը Բուսպայի արշաւներուն համար և 600 միլիոնն ալ Սպանիոյ փոխառութիւնը՝ որ մաքսատուն հատոյցներով երաշխաւորուած է։ Ասկէց զատ պաշտօնականներուն, զինուորականներուն ամսականներուն մեծ մասը վճարուած չէ. այս վերջիններն ալ 300 միլիոն կը հաշուուին։ 1898 յունվար 1ին սկսեալ պատերազմական ծախքերը տարին 420 միլիոնի հաշուով է։ Կառավարութիւնը մինչեւ Բարթիզի գումարումը պէտք եղած դրամները ունի։

ՖՐԱՆՍԱ. ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Բարիզի առաստական նորընտիր դեսպան Ուրուսոֆ իշխան մասնաւոր ունկնդրութեան ընդունուեցաւ Նիքոլա Կայսեր կողմէն։ Այս ունկնդրութեան միջոցին՝ որուն անսովոր երկարութիւնը բաւական ուշադրութիւն գրաւեց՝ Ռուսիոյ Վեհապետը անձամբ նոր դեսպանին յանձնեց իր հաւատարմագրերը։ Իշխանը անձնական գործեր կարգադրելու համար Պրուսել մեկնեցաւ, ուրկէց քանի մը օրէն Բարիզ պիտի հասնի։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ.—Միւնիխի թերթ մը կը կարծէ թէ Միլան թագաւորին Պելկրատ հաստատուելուն հետեւանքով Ռուսիա Սերպիայէն կը պահանջէ անմիջապէս վճարել 5 միլիոնի գումարը, որ 1890էն ի վեր Սերպիա կը պարտի Ռուսիոյ։

ԱՆԳԼ. ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ.—Մինչեւ հիմա 22 դիակ գտնուած է անկիս հնդիկ զօրքերէն, Ամբրտիներուն հետ իրենց ուենցած վերջին կռուին հետեւանքով։ Ընդհ. սպարապետ Սըր Ուիկեմ Լոքարթ չարաթ օր Կալկայէն համբայ պիտի ելնէր Անգլիա երթալու համար։ Հիմա բերանը փոխած է և կըսէ թէ Ամբրտիները չպիտի հնազանդին և թէ ամէն բան նոր պիտի սկսուի տարեջիկայ գարնան։

Մ. ՆԱՀԱՆԴՆԵՐ.—Ինչպէս հեռագիրը լուր տուաւ, ճիւնարեր փոթորիկներ մեծամեծ վնասներ կը հասցնեն Նիւ-Եորքի և շրջակայից մէջ։ Պոսթըն քաղաքը մասնաւորապէս ամէն հաղորդակցութիւնէ զրկուած է օդին խստութեան պատճառաւ։ Վաշինկթընի փողոցներուն մէջ անցեալ օր երկու կամ երեք հանրակառքեր միայն կրնային երթևեռիլ։ Պոսթընէն համբայ ելնող կառախումբերը քիչ մը անդին սահպուեր են կանգ առնել։ Նիւ Եորքի մէջ անձի կորուստ չնշանակուիր։ Ջիւները վերցնելու համար գործածուած քանի մը աշխատաւորներ կորուած են Տանհամի մէջ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ.—Փետր. 4ին Աթէնքէն քաղուած հեռագիր մը կրսէ թէ թագաւորին հրաժարման մասին եղած զրոյցները կը հերքուին։

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Հելլենական թերթերը Եորկիոս թագաւորին յայտարարութիւններ կը վերագրեն, զոր ըրած է գործակալ դասին մէկ պատուիրակութեան. ահաւասիկ անոնց գլխաւոր մասերը.

«Յունաստանի ներկայ քաղաքական վիճակը արդիւնքն է սա իրողութեան թէ ժողովուրդը չընդունեց Կ.եռէի համար առաջարկուած քաղաքիկ կազմակերպութիւնը։ Եթէ ժողովուրդը սարի չրաար Կրետէական խնդրին պատճառով, եթէ ամենքն ալ պատերազմ ուզած չըլլային, այսօր կացութիւնը տարբեր պիտի ըլլար բոլորովին։ Ես, ընդգծեցայ, որչափ որ կրնայի փան դի կը տեսնէի թէ պատրաստուած չէիք։ Պատասխանեցին ինձի թէ եղած միջոցները բաւական էին յաջողութեան համար։ Ես հակառակեցայ ընդդիմացայ. ի՞նչ կրնայի ընել աւելի։

Ժողովուրդին մէջ հակարքայական զաղափարներ ապրած են։ Շատ լաւ, վաղը ես պիտի կրնամ թագուոր Յունաստանը. կուզի՞ք հանրապետական կառավարութեան դիմել։ բայց ո՞վ է որ ձեզ պիտի կառավարէ, ո՞վ պիտի գայ տեղը։

Ամէն բան կառավարութենէն կախում ունի։ Թող ժողովուրդը որոշէ։ Թող ցոյց տայ ինձի մարդը զոր ամենէն կարողը կը դատէ զինքը կառավարելու համար ներկայ պարագաներուն մէջ և ես անմիջապէս ուժ պիտի տամ անոր։ Ես պիտի պաշտպանեմ ժողովուրդին շահերը և ժողովուրդին ընտրեալը։

Կուզուի արքայական ընտանիքին վրայ նեռակ վերջին պատերազմին պատասխանատուութիւնները, բայց ժողովուրդը չէ՞ր միթէ, որ պատերազմը ուզեց և մերժեց Կրետէի խնդրին համար սահ է հաշտարար լուծում և ամէն բաւարարութիւն ստմ. կառավարութեան հետ։

...Կը զարմանամ թէ քաղաքական մարդիկներ կը համարձակին այսօր կասկածներ յայտնել թագաւորութեան գործողութեան վրայ. երբ ամէն միւնոյն անձերը, իմ առջեւս երդումը նեղով երբեւ թագաւորութեան խորհրդականներ, չէին դադրեր ըսելէ ինձի թէ կը շնորհաւորէին ինքզինքին իրենց երեւակայածէն բոլորովին տարբեր գտնելով զիս։ Այսպէս Մ. Լէվիտիս — Ցեղեռնիի նախարարութեան մէջ ծովային գործերու նախարար, ծանօթ՝ նաւապետին գործունէութեան մասին իր մեծագոյն յայտնութիւններով — օր մը պատ եկաւ շնորհաւորելու զիս, եւ կը տեսնէք թէ ի՞նչ կը գրէ հիմա լրագիրներուն մէջ։»

Վերջացնելով իր խօսքը, թագաւորը յորդորած պիտի ըլլայ որ ժողովուրդը պահէ իր հանդարտութիւնը երկիրը գրաւող ներկայ տագնապին մէջ։ Դիտելի է թէ կըսէ Թան, Էֆէմերիսը որ պատին հետ յարաբերութիւններ ունենալ կը թուի, կը մերկապատէ այդ յայտարարութիւնները, ինչ որ նշան մըն է անոնց վաւերականութեան։

Կը հաստատեն թէ Եորկիոս թագաւորը յաջորդաբար իր քով պիտի կանչէ բոլոր նախանգապետները հասկնալու համար թէ ի՞նչ է հանրութեան կարծիքը և պիտի հրամայէ քաղաքապետներուն որ լուսաւորէ ժողովուրդին միտքը Պետական գանգատանքներու մասին։ Թագաւորը ներում չնորհեց մէկ շանի ոճրագործներու։

—Ամերիկայի մեծահարուստ Մ. Վանդերպիլտ ԲԵ. օր Աթէնք հասաւ։

—Կոստանդին իշխանին առաջարկին վրայ պատերազմական նախարարը օրինագիծ մը կը պատրաստէ, հանգստեան սրունուկ մը հաստատելու մասին, պատերազմին մէջ վիրաւոր զինուորականներուն՝ որբերուն և այրիներուն համար։ Իրաքանչիւր ապայ ամսական մէկ որոխմ պիտի թողու իր թոշակէն այդ անատակին։

—«Պերլինկսրի Թիրէնոս» կը հերքէ թէ Եորկիոս իշխանին Կրետէի կուսակալութեան թեկնածութիւնը Տանքմարքայի թագուհին առաջարկած ըլլայ. և թէ այս մտքով նամակներ գրած ըլլայ Իուսիոյ մայրաքաղաքին և Կալէսի իշխանուհիին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն չաբաթ օր Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ դաւառներէ հասած 20է աւելի դրութիւններ աչքէ անցուց և անոնց իւրաքանչիւրին համար մէկ մէկ տնօրինութիւններ ըրաւ։

—Ամերիկայի հոդևոր հովիւ Տէր Մաշթոց վարդապետ նամակ մը յղեցուց Ս. Պատրիարք Հօր, ի մէջ այլոց կը խնդրէ որ Ն. Սրբազնութիւն հարկ եղածն ի գործ դնէ գլխաւորաբար խարբերդի ազգային գեղ յԱմերիկա գաղթածը արդիլելու համար։

—Տէր Մաշթոց վ. կը գրէ.

«Կապերսեմ որՋերդ ամենապատուութիւն ազգաս շրջաբերական մը հանէ եւ յատուկ հրման զրկէ Խարբերդի Գեր. Առաջնորդին որ այլ ևս գաղթի ազատարար գաղթականութեան հոսանքը դէպ յԱմերիկա, զի սարսափմամբ կը լսենք թէ Խարբերդէն հեռանիլ կը պատրաստուին մեծ թիւերով ընտանեաբ գաղթելու։ Հոս, մինչ հոս նիւթական և բարոյական կորուստ մեծագոյն կոպասէ բոլոր գաղթականներուն. արդէն հոս գտնուողներուն ահագին մեծամասնութիւնը՝ ահռելի թշուառութեան մէջ է, ընտանիքներու և մանուկներու կորուստ անխուսափելի է, օտարացումը առ դրան կայ, աւելի լաւ է ցամաք հացի պատառը ուտեն իրենց ծննդավայրին մէջ քան թէ հոս սպասկանուած մթնոլորտի մէջ չազատուած կարկանդակը, թող որ շատ մը ընտանիքներ առօրեայ հացի կարօտ վիճակի մէջ են. հոս գլխութիւն չկայ, մարդասիրութիւն չկայ, մուրալ ալ չկայ, անգործը անօթի է հոս և գործերն ալ դադրած են։»

—Ամերիկայի Օր. Ալիս Սիմոն Պէքուէլ հինգ անգլիական ոսկի Ս. Պատրիարք Հօր արամադրութեան տակ դրած է կարօտեալներու համար։ Օր. Ալիս Սիմոն ուրիշ առիթներու մէջ ալ իր ցոյց տուած մարդասիրութեամբը և բարերարութեամբը ծանօթ է արդէն ազգայնոց։

—Կը յիշուի թէ Ս. Պատրիարք Հայրն որոշած էր Ազգ. Հիւանդանոցի հոդևոր հովիւ կարգել Բրուսիոյ Ռեմ. Վ.ը. չաբաթ օր յիշեալ վարդապետը Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով հարկ եղած պաշտօնագիրը ստանալու համար իր նոր պաշտօնին մէջ։

—Սկիւտար Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդոյ առանձնատեղ Սարգիս էֆ. Էսմէրեան հրաժարած է։ Կը լսենք թէ Էսմէրեան էֆ. իր անդամակիցներէն միւս զոհ Ճեացած է և իր հրաժարման շարժառիթը բոլորովին տարբեր պարագայէ մը առաջ եկած է։

Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը օրինակելի պաշտօնավարութիւն մը ունեցած է ցարդ։

Տեղւոյն ազգ. վարժարանաց բարեկարգ վիճակին անոր կրթասէր գործունէութեան գլխաւոր ազդեցիներէն մին եղած է և է միշտ։

—Ս. Պատրիարք Հայրն նկատողութեան առնելով Պալթու Թաղ. Խորհուրդին կազմալուծեալ վիճակը, մանաւանդ ատենադրին նկատմամբ թաղեցւոց իրաւացի դանգատները, որոշած է գրել թաղին քարոզիչ Հայր Սուրբին որ առժամանակեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմելով, տեղեկագրէ իրեն ի վաւերացումն։

—Ս. Պատրիարք Հայրն չաբաթ առաւօտ Ռուսաց դեսպանատունն երթալով այցելութիւն մը տուաւ ռուսական դեսպան Մ. Զինովիէֆի։

—Տքթ. Տաղաւարեան էֆ., որ ժամանակէ մը ի վեր Էնկլէրի կը գտնուէր, երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ 4 փետր.— Զղջայի յիշատակած վկաներուն ցանկին մէջ գտնուող բոլոր սպաները ազատուած տեսանին առնելու ներկայանալու համար կոչնագիր ստին։

ՀՌՈՄ.—Սորհրդարանը ստուար մեծամասնութեամբ ընդունեց կառավարութեան օրինագիծը ատժամանակեայ կերպով պակսեցնելու համար ցորենի ներածմանց մաքսերը։ Երմոից նախարար Մ. Լուզզաթթի յայտարարեց թէ երմոացոյցի հաստատակշռութիւնը բոլորովին ապահովուած է։

—Նոր խառնութեանց վախ չկայ. կառավարութիւնը որոշեց 1897ի գինուորական դասը սա այժմ զէնքի տակ չկանչել։

ՊԷՐԼԻՆ.—Բիսմարքզէյուի մէջ գերմանացի Շուլզ նատատին սպաննող չինացին ելէկ գլխատուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.—«Տայլի Թելեկրաֆ» կըսէ թէ, թէպէտեւ չինական փոխառութեան բանակցութեանց արդի ընթացքին վրայ լուր մը չկայ, սակայն կը կարծէ թէ այդ բանակցութիւնները լաւ ճամբու մէջ են։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ.—Փետր. 4ին Աթէնքէն քաղուած հեռագիր մը կրսէ թէ թագաւորին հրաժարման մասին եղած զրոյցները կը հերքուին։

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Հելլենական թերթերը Եորկիոս թագաւորին յայտարարութիւններ կը վերագրեն, զոր ըրած է գործակալ դասին մէկ պատուիրակութեան. ահաւասիկ անոնց գլխաւոր մասերը.

«Յունաստանի ներկայ քաղաքական վիճակը արդիւնքն է սա իրողութեան թէ ժողովուրդը չընդունեց Կրետէի համար առաջարկուած քաղաքիկ կազմակերպութիւնը։ Եթէ ժողովուրդը սարի չրլար Կրետէական խնդրին պատճառով, եթէ ամենքն ալ պատերազմ ուզած չըլլային, այսօր կացութիւնը տարբեր պիտի ըլլար բոլորովին։ Ես, ընդգծեցայ, որչափ որ կրնայի փան դի կը տեսնէի թէ պատրաստուած չէիք։ Պատասխանեցին ինձի թէ եղած միջոցները բաւական էին յաջողութեան համար։ Ես հակառակեցայ ընդդիմացայ. ի՞նչ կրնայի ընել աւելի։

Ժողովուրդին մէջ հակարքայական զաղափարներ ապրած են։ Շատ լաւ, վաղը ես պիտի կրնամ թագուոր Յունաստանը. կուզի՞ք հանրապետական կառավարութեան դիմել։ բայց ո՞վ է որ ձեզ պիտի կառավարէ, ո՞վ պիտի գայ տեղը։

Ամէն բան կառավարութենէն կախում ունի։ Թող ժողովուրդը որոշէ։ Թող ցոյց տայ ինձի մարդը զոր ամենէն կարողը կը դատէ զինքը կառավարելու համար ներկայ պարագաներուն մէջ և ես անմիջապէս ուժ պիտի տամ անոր։ Ես պիտի պաշտպանեմ ժողովուրդին շահերը և ժողովուրդին ընտրեալը։

Կուզուի արքայական ընտանիքին վրայ նեռակ վերջին պատերազմին պատասխանատուութիւնները, բայց ժողովուրդը չէ՞ր միթէ, որ պատերազմը ուզեց և մերժեց Կրետէի խնդրին համար սահ է հաշտարար լուծում և ամէն բաւարարութիւն ստմ. կառավարութեան հետ։

...Կը զարմանամ թէ քաղաքական մարդիկներ կը համարձակին այսօր կասկածներ յայտնել թագաւորութեան գործողութեան վրայ. երբ ամէն միւնոյն անձերը, իմ առջեւս երդումը նեղով իբրեւ թագաւորութեան խորհրդականներ, չէին դադրեր ըսելէ ինձի թէ կը շնորհաւորէին ինքզինքին իրենց երեւակայածէն բոլորովին տարբեր գտնելով զիս։ Այսպէս Մ. Լէվիտիս — Ցեղեռնիի նախարարութեան մէջ ծովային գործերու նախարար, ծանօթ՝ նաւապետին գործունէութեան մասին իր մեծագոյն յայտնութիւններով — օր մը պատ եկաւ շնորհաւորելու զիս, եւ կը տեսնէք թէ ի՞նչ կը գրէ հիմա լրագիրներուն մէջ։»

Վերջացնելով իր խօսքը, թագաւորը յորդորած պիտի ըլլայ որ ժողովուրդը պահէ իր հանդարտութիւնը երկիրը գրաւող ներկայ տագնապին մէջ։ Դիտելի է թէ կըսէ Թան, Էֆէմերիսը որ պատին հետ յարաբերութիւններ ունենալ կը թուի, կը մերկապատէ այդ յայտարարութիւնները, ինչ որ նշան մըն է անոնց վաւերականութեան։

Կը հաստատեն թէ Եորկիոս թագաւորը յաջորդաբար իր քով պիտի կանչէ բոլոր նախանգապետները հասկնալու համար թէ ի՞նչ է հանրութեան կարծիքը և պիտի հրամայէ քաղաքապետներուն որ լուսաւորէ ժողովուրդին միտքը Պետական գանգատանքներու մասին։ Թագաւորը ներում չնորհեց մէկ շանի ոճրագործներու։

—Ամերիկայի մեծահարուստ Մ. Վանդերպիլտ ԲԵ. օր Աթէնք հասաւ։

—Կոստանդին իշխանին առաջարկին վրայ պատերազմական նախարարը օրինագիծ մը կը պատրաստէ, հանգստեան սրունուկ մը հաստատելու մասին, պատերազմին մէջ վիրաւոր զինուորականներուն՝ որբերուն և այրիներուն համար։ Իրաքանչիւր ապայ ամսական մէկ որոխմ պիտի թողու իր թոշակէն այդ անատակին։

—«Պերլինկսրի Թիրէնոս» կը հերքէ թէ Եորկիոս իշխանին Կրետէի կուսակալութեան թեկնածութիւնը Տանքմարքայի թագուհին առաջարկած ըլլայ. և թէ այս մտքով նամակներ գրած ըլլայ Իուսիոյ մայրաքաղաքին և Կալէսի իշխանուհիին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն չաբաթ օր Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ դաւառներէ հասած 20է աւելի դրութիւններ աչքէ անցուց և անոնց իւրաքանչիւրին համար մէկ մէկ տնօրինութիւններ ըրաւ։

—Ամերիկայի հոդևոր հովիւ Տէր Մաշթոց վարդապետ նամակ մը յղեցուց Ս. Պատրիարք Հօր, ի մէջ այլոց կը խնդրէ որ Ն. Սրբազնութիւն հարկ եղածն ի գործ դնէ գլխաւորաբար խարբերդի ազգային գեղ յԱմերիկա գաղթածը արդիլելու համար։

—Տէր Մաշթոց վ. կը գրէ.

«Կապերսեմ որՋերդ ամենապատուութիւն ազգաս շրջաբերական մը հանէ եւ յատուկ հրման զրկէ Խարբերդի Գեր. Առաջնորդին որ այլ ևս գաղթի ազատարար գաղթականութեան հոսանքը դէպ յԱմերիկա, զի սարսափմամբ կը լսենք թէ Խարբերդէն հեռանիլ կը պատրաստուին մեծ թիւերով ընտանեաբ գաղթելու։ Հոս, մինչ հոս նիւթական և բարոյական կորուստ մեծագոյն կոպասէ բոլոր գաղթականներուն. արդէն հոս գտնուողներուն ահագին մեծամասնութիւնը՝ ահռելի թշուառութեան մէջ է, ընտանիքներու և մանուկներու կորուստ անխուսափելի է, օտարացումը առ դրան կայ, աւելի լաւ է ցամաք հացի պատառը ուտեն իրենց ծննդավայրին մէջ քան թէ հոս սպասկանուած մթնոլորտի մէջ չազատուած կարկանդակը, թող որ շատ մը ընտանիքներ առօրեայ հացի կարօտ վիճակի մէջ են. հոս գլխութիւն չկայ, մարդասիրութիւն չկայ, մուրալ ալ չկայ, անգործը անօթի է հոս և գործերն ալ դադրած են։»

—Ամերիկայի Օր. Ալիս Սիմոն Պէքուէլ հինգ անգլիական ոսկի Ս. Պատրիարք Հօր արամադրութեան տակ դրած է կարօտեալներու համար։ Օր. Ալիս Սիմոն ուրիշ առիթներու մէջ ալ իր ցոյց տուած մարդասիրութեամբը և բարերարութեամբը ծանօթ է արդէն ազգայնոց։

—Կը յիշուի թէ Ս. Պատրիարք Հայրն որոշած էր Ազգ. Հիւանդանոցի հոդևոր հովիւ կարգել Բրուսիոյ Ռեմ. Վ.ը. չաբաթ օր յիշեալ վարդապետը Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով հարկ եղած պաշտօնագիրը ստանալու համար իր նոր պաշտօնին մէջ։

—Սկիւտար Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդոյ առանձնատեղ Սարգիս էֆ. Էսմէրեան հրաժարած է։ Կը լսենք թէ Էսմէրեան էֆ. իր անդամակիցներէն միւս զոհ Ճեացած է և իր հրաժարման շարժառիթը բոլորովին տարբեր պարագայէ մը առաջ եկած է։

Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը օրինակելի պաշտօնավարութիւն մը ունեցած է ցարդ։

Տեղւոյն ազգ. վարժարանաց բարեկարգ վիճակին անոր կրթասէր գործունէութեան գլխաւոր ազդեցիներէն մին եղած է և է միշտ։

—Ս. Պատրիարք Հայրն նկատողութեան առնելով Պալթու Թաղ. Խորհուրդին կազմալուծեալ վիճակը, մանաւանդ ատենադրին նկատմամբ թաղեցւոց իրաւացի դանգատները, որոշած է գրել թաղին քարոզիչ Հայր Սուրբին որ առժամանակեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմելով, տեղեկագրէ իրեն ի վաւերացումն։

—Ս. Պատրիարք Հայրն չաբաթ առաւօտ Ռուսաց դեսպանատունն երթալով այցելութիւն մը տուաւ ռուսական դեսպան Մ. Զինովիէֆի։

—Տքթ. Տաղաւարեան էֆ., որ ժամանակէ մը ի վեր Էնկլէրի կը գտնուէր, երէկ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

Հեռագիր

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ.—Փետր. 4ին Աթէնքէն քաղուած հեռագիր մը կրսէ թէ թագաւորին հրաժարման մասին եղած զրոյցները կը հերքուին։

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Հելլենական թերթերը Եորկիոս թագաւորին յայտարարութիւններ կը վերագրեն, զոր ըրած է գործակալ դասին մէկ պատուիրակութեան. ահաւասիկ անոնց գլխաւոր մասերը.

«Յունաստանի ներկայ քաղաքական վիճակը արդիւնքն է սա իրողութեան թէ ժողովուրդը չընդունեց Կրետէի համար առաջարկուած քաղաքիկ կազմակերպութիւնը։ Եթէ ժողովուրդը սարի չրլար Կրետէական խնդրին պատճառով, եթէ ամենքն ալ պատերազմ ուզած չըլլային, այսօր կացութիւնը տարբեր պիտի ըլլար բոլորովին։ Ես, ընդգծեցայ, որչափ որ կրնայի փան դի կը տեսնէի թէ պատրաստուած չէիք։ Պատասխանեցին ինձի թէ եղած միջոցները բաւական էին յաջողութեան համար։ Ես հակառակեցայ ընդդիմացայ. ի՞նչ կրնայի ընել աւելի։

Ժողովուրդին մէջ հակարքայական զաղափարներ ապրած են։ Շատ լաւ, վաղը ես պիտի կրնամ թագուոր Յունաստանը. կուզի՞ք հանրապետական կառավարութեան դիմել։ բայց ո՞վ է որ ձեզ պիտի կառավարէ, ո՞վ պիտի գայ տեղը։

Ամէն բան կառավարութենէն կախում ունի։ Թող ժողովուրդը որոշէ։ Թող ցոյց տայ ինձի մարդը զոր ամենէն կարողը կը դատէ զինքը կառավարելու համար ներկայ պարագաներուն մէջ և ես անմիջապէս ուժ պիտի տամ անոր։ Ես պիտի պաշտպանեմ ժողովուրդին շահերը և ժողովուրդին ընտրեալը։

Կուզուի արքայական ընտանիքին վրայ նեռակ վերջին պատերազմին պատասխանատուութիւնները, բայց ժողովուրդը չէ՞ր միթէ, որ պատերազմը ուզեց և մերժեց Կրետէի խնդրին համար սահ է հաշտարար լուծում և ամէն բաւարարութիւն ստմ. կառավարութեան հետ։

...Կը զարմանամ թէ քաղաքական մարդիկներ կը համարձակին այսօր կասկածներ յայտնել թագաւորութեան գործողութեան վրայ. երբ ամէն միւնոյն անձերը, իմ առջեւս երդումը նեղով իբրեւ թագաւորութեան խորհրդականներ, չէին դադրեր ըսելէ ինձի թէ կը շնորհաւորէին ինքզինքին իրենց երեւակայածէն բոլորովին տարբեր գտնելով զիս։ Այսպէս Մ. Լէվիտիս — Ցեղեռնիի նախարարութեան մէջ ծովային գործերու նախարար, ծանօթ՝ նաւապետին գործունէութեան մասին իր մեծագոյն յայտնութիւններով — օր մը պատ եկաւ շնորհաւորելու զիս, եւ կը տեսնէք թէ ի՞նչ կը գրէ հիմա լրագիրներուն մէջ։»

Վերջացնելով իր խօսքը, թագաւորը յորդորած պիտի ըլլայ որ ժողովուրդը պահէ իր հանդարտութիւնը երկիրը գրաւող ներկայ տագնապին մէջ։ Դիտելի է թէ կըսէ Թան, Էֆէմերիսը որ պատին հետ յարաբերութիւններ ունենալ կը թուի, կը մերկապատէ այդ յայտարարութիւնները, ինչ որ նշան մըն է անոնց վաւերականութեան։

Կը հաստատեն թէ Եորկիոս թագաւորը յաջորդաբար իր քով պիտի կանչէ բոլոր նախանգապետները հասկնալու համար թէ ի՞նչ է հանրութեան կարծիքը և պիտի հրամայէ քաղաքապետներուն որ լուսաւորէ ժողովուրդին միտքը Պետական գանգատանքներու մասին։ Թագաւորը ներում չնորհեց մէկ շանի ոճրագործներու։

—Ամերիկայի մեծահարուստ Մ. Վանդերպիլտ ԲԵ. օր Աթէնք հասաւ։

—Կոստանդին իշխանին առաջարկին վրայ պատերազմական նախարարը օրինագիծ մը կը պատրաստէ, հանգստեան սրունուկ մը հաստատելու մասին, պատերազմին մէջ վիրաւոր զինուորականներուն՝ որբերուն և այրիներուն համար։ Իրաքանչիւր ապայ ամսական մէկ որոխմ պիտի թողու իր թոշակէն այդ անատակին։

—«Պերլինկսրի Թիրէնոս» կը հերքէ թէ Եորկիոս իշխանին Կրետէի կուսակալութեան թեկնածութիւնը Տանքմարքայի թագուհին առաջարկած ըլլայ. և թէ այս մտքով նամակներ գրած ըլլայ Իուսիոյ մայրաքաղաքին և Կալէսի իշխանուհիին։

Հեռագիր

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ.—Փետր. 4ին Աթէնքէն քաղուած հեռագիր մը կրսէ թէ թագաւորին հրաժարման մասին եղած զրոյցները կը հերքուին։

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Հելլենական թերթերը Եորկիոս թագաւորին յայտարարութիւններ կը վերագրեն, զոր ըրած է գործակալ դասին մէկ պատուիրակութեան. ահաւասիկ անոնց գլխաւոր մասերը.

«Յունաստանի ներկայ քաղաքական վիճակը արդիւնքն է սա իրողութեան թէ ժողով

ԽԸՐԳԱՒ ՇԷՐԻՖ.— Երէկ, Բամազանի 15րդ օրը, Վեհ. Սուլթանը ըստ սովորութեան Թօրգաբուի Կայս. Պալատը գնաց այցելութեան Մարգարէին Նուիրական Խըրգային։

Ժամը 6ին ատենները կայսերական թափորը մեկնեցաւ Եըլտըզէն։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը չքեղ կառքի մէջ բազմած էր, քովը ունենալով կայսրազուն իշխան Բարթր. Պիւրհանէտտին էֆ. և դիմացը Ղազի Օսման փաշա ժամը 6ը 50 անցած Ն. Վեհափառութիւնը Պէշիկթաշ, Տոլմապաղչէ, Ղալաթիա, Կասուրէ, Սիրքէճի, Սուլդզէշմէի ճամբով Թոփ-գաբուի Պալատին Սուլդզէշմէի դռնէն ներս մտաւ։ Այդ միջոցին Պաղտատ քէօշկի դիմաց դտնուող պահակաւոցին աշտարակին վրայ կայսերական դրօշը քաշուեցաւ։

Եըլտըզի Պալատէն մինչեւ Թոփ գաբուի Պալատը Ն. Վեհափառութեան անցած ճամբուն երկու կողմերը կարգաւ շարուած էին ձիաւոր և հետեւակ զօրքեր, ոստիկաններ, զօրքեր, ոստիկաններ, թաղապետութեան շաւուշներ և հազարաւոր բիւրաւոր հաւատարիմ հպատակներ։ Իսլամ և ոչ-իսլամ բազմաթիւ վարժարաններու ուսանողները, որ ներկայ էին իրենց ուսուցիչներուն հետ, Վեհ. Սուլթանին ձօնուած երգեր երգեցին։ Ցիշենք այդ վարժարաններէն մէկ քանին. Պէշիկթաշ, Հասքիւղ, Աշիրէթներու, Բիւշիւղ, հայոց և յունաց և Օրթաքէօյի Հրէից վարժարանները։ Տոլմապաղչէ. Վալիտէ չէշմէի աղջկանց վարժարանը. Թորհանէ, այդ կողմէ Նախնական և Բիւշիւղ վարժարանները, Սալը բաղար. Գոնտրքէօյի Ֆրանսական վարժարանը, Ղալաթիա, Կեդրոնական և Ցունաց վարժարանները, Գալաքէյ, Շալէի-Մէհրիփի, և Խասքէօյի հրէական երկու վարժարանները։ Կասուրէին Պոլոյ կողմը Պալաթի Մէնպալի մարիֆէթ և Ալիանս Իզրայէլիթի վարժարանները. Պահչէ գաբու, Հաֆիզ փաշայի Թըբաց և Կէտիկ փաշայի հայոց վարժարանները, Սիրքէճի, Պալաթի հրէից Սիրիտա վարժարանը, Սուլդզէշմէի, Պիւրհանը Թէրագը վարժարանը, Դապա Սագալ. Պալաթի հրէից աղջկանց վարժարանը, Եէտի-Գուլէի Ագդ. Ուրբանոցը։

Վեհ. Սուլթանը Պաղտատ քէօշկին մէջ հանգիստ առնելէ յետոյ ժամը 7ին քառորդ մնալով, Մարգարէին Խըրգային և ուրիշ նուիրական աւանդներու գտնուած-յարկը գնաց և աղօթքներու եւ արարողութեանց մէջ բացաւ նուիրական Խրգան և համբուրեց. ապա միւնոյն բանը ըրին Բարթր. Մեհ. Եպարքոսը, Շեյխ-իլ Իսլամ էֆ.նին, նախարարները, իլէմաները և ուրիշներ։ Ն. Վեհափառութիւնը բոլոր ներկաներուն մէյմէկ թաշկինակ նուիրեց ըստ սովորութեան, որոնց վրայ Խըրգի Շէրիֆի տօնին ձօնուած ատենաւոր պարբերութիւն մը բանուած էր։

Ապա նուիրական Խըրգան այցելեցին Մայր-Թագուհին, կայսերազուն իշխանները եւ իշխանուհիները։ Ն. Վեհափառութիւնը մինչեւ իրիկուն հոն մնալով ունկնդրեց կատարուած աղօթքներուն և Գուրանի հատուածներուն, եւ իրիկուան նամազը հոն կատարելէ յետոյ, Պաղտատ Քէօշկը վերադարձաւ։

Այդ միջոցին կայս. Անձնական Դանձէն դրամական պարգեւներ բաշխուեցան Թոփ-գաբուի պահականոցին զինուորներուն։

Ն. Վեհափառութիւնը ծովի ճամբով վերադարձաւ կայս. Պալատ։ Ժամը 11ը քան անցած չքեղ կառքի մը մէջ բազմած Թոր-գաբուի «Սալիրզլը» կոչուած դռնէն ծովեզերքը իջնելով կայս. Թէլրէֆէյէ չոգենաւը նստաւ, որ Ղալաթիոյ քարափին մօտեցաւ ժամը 11 ու կէսին։ Նոյն չոգենաւին մէջ կը գտնուէին նաեւ Ղազի Օսման փաշա, կայս. Պալատին ընդհ. քարտուղար Թահսին պէյ, կայս. Միկնապակ Ֆայիզ պէյ, սպարապետ Ռիզա և ծովային գործոց նախարար Հասան փաշաները։ Շոգենաւը մեկնած տեղն, զինուորները հրեք անգամ «Բատիշահըմ չոգ եաշա» աղաղակը բարձրացուցին։

Վեհ. Սուլթանը Ղալաթիոյ քարափէն նորիզ փառաւոր կառք մը նստած միւնոյն չքով եւ արարողութեամբ ուղղակի Եըլտըզի Պալատը վերադարձաւ։

ԿՐԵՏԷ.— Մալի-մոր կը հերքէ թէ Կրետէի մէջ խլամները յարձակում ըրած ըլլան քրիստոնեաներուն վրայ, ինչպէս ըսուած էր Կրետէէն Նայէ Վիէնէը Թակէ-ղլաթի զրկուած հեռագիրի մը մէջ։

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼ.—Պո-լկաբոչի Թրէվոչի Վիկենցիոչ թերթը, օսմ. կառավարութեան կերպով մը ներքին գործերուն հակառակող յօդուածի մը մէջ կարգ մը զրաքանութիւններ և չինծու լուրեր գրած ըլլալով, այդ թերթին ամէն աւելի բան զրուցելու պէտք չենք տեսներ. միայն սա կըսենք որ թող մտածէ թէ օսմ. կառավարութեան հպատակ իշխանութեան մը մէջ կը հրատարակուի և կը յորդորենք իրեն որ չափը գիտնայ։ (Մալի-մոր)

ՍՈՒՐԲԷՒ ՀԻՒՄԱԵՈՒՆԸ ատենով չոգենաւը երէկ ճամբայ ելաւ։

ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՏԻՄ.— Ամբոխի պատժական ատեանը մահուան դատապարտեց Տէմէճիլիք գեղացի Վերգավոր օղլը Թորոս և Մելքոն օղլը Ենովք անուն աւազակները, որ արտի մը մէջ սպաննած էին Ալի չաւուշ անուն անձը. ասի կրեմէի մէջ զինուորական ծառայութիւնը լրացուցած ըլլալով, իր ծննդավայրը Կիւրինի Դին գեղը կը դառնար։

Մ. ՏՐ ԼԱՊՈՒԼԻՆԻԷՌ.—Ֆրանս. դեսպանատան գործակատար Մ. տը լա Պուլինիէռ որուն լիազօրութեան ստահանին բարձրանալը գրեցինք, Դեհրանի Ֆրանս. դեսպան նշանակուած է։

ՍԱՄՈՍ։— Սամոսի ժողովը փակուելէ առաջ ժողովականները հեռագիր մը ուղղած են կայս. Պալատ, որուն մէջ Սամոսցիներուն Վեհ. Սուլթանին հանդէպ ունեցած օրինապահութիւնը և անձնուիրութիւնը կը յայտնեն։ Կայսր. Պալատին քարտուղարութիւնը հեռաւեալ հեռագիրով պատասխանած է։

«Գ. Նախագահ Սամոսի ընդհ. ժողովին։ Ձեր վսեմութեան և ձեր պաշտօնակիցներուն, Սամոս կղզիին երեսփոխաններուն հաստատակամ հեռագիրը, որ հաւատարմութեան և անձնուիրութեան զգացումներ կը յայտնեն Վեհ. Սուլթանին հանդէպ մեծ գոհունակութիւն պատճառեց Ն. Կայս. Վեհափառութեան։ Կը փութամ ուրեմն, Վեհապետին հրամանով, ձեզ հաղորդել այս հաճոյալի լուրը։

«24 դեկտ. 313»

Մ. Բէյօրիտաս Էֆքարիա Սամոսի իշխանապետութեան իրաւագէտ խորհրդական և փաստաբան Նշանակուած է։

ՊԱՅԱՐԱԽՏԻՆ ՊԱՍԻԼԸ.—Ուրբաթ օրուան թիւով ծանուցինք Տոքտ. Նիգոլի կարեւոր գիւտը։ Սպասելով որ այս մասին յարգելի Տոքտորը իր յիշատակագիրը հրատարակէ կըսէ Մոնիթիօռ, ցոյց պիտի տայ այն փորձերը որ մինչեւ այսօր կատարուած էին պաճարախտի պասիլը գտնելու համար։ Երկու տարիէ ի վեր անգլիական կառավարութիւնը պաշտօն յանձնած էր Մ. Քոչի ուսումնասիրել պաճարախտը որ կը ճարակէր Քաբի անգլիական գաղթականութեան մէջ։ Տոքտ. Քոչ և իր արբանեակները հարկ եղած խուզարկութիւնները ըրին հիւանդութեան միջոցը գտնելու համար, բայց այդ խուզարկութիւնները ապարդիւն մնացին։ Քիչ յետոյ Բաթէօրեան հաստատութենէն երկու բժիշկներ միւնոյն աշխատութիւնը ստանձնեցին, բայց ասոնք ալ խափանիչ պատուաստներ միայն հրցին ընին, առանց գտնելու սակայն հիւանդութեան միջոցը։

Վերջերս Զաթալճայի արշաւներուն մէջ պաճարախտը մը ծագելով Բարթր. Մեհ. Եպարքոսը յանձնարարեց բրոֆէսէօր Նիգոլի որ երթայ տեղին վրայ։ Քնէնէ և ուսումնասիրէ հիւանդութեան պատճառները։

Երկրագործութեան նախարար Սէլիմ էֆ. Մէլիհանէ առաջին անգամ ինքը եղաւ որ այցելեց անցած Դեկ. օր միջոցագնական աշխատանոցը։ Տոքտ. Նիգոլ իմացուց անոր իր գիւտը և մանրագէտով ցուցուցաւ անոր պաճարախտին պասիլը։ Ձենք տարակուսիր թէ Տոքտ. Նիգոլ քիչ ատենէն իրրեւ լրացուցիչ մասը իր գիւտին, այդ ախտին պատուաստն ալ պիտի գտնայ։ Քիչ ատենէն անշուշտ բոլոր արշաւաբոյծները պիտի օգտուին Տոքտորին գիւտէն, և ամբողջ աշխարհը երախտապարտ պիտի ըլլայ գիտութեան և անոր հմուտ մշակներուն։

Մ. ՍԲԻՐԻՏԻՕՆ ԱՍԱՆԻՒ ԿՏԱԿԸ.— Հանգուցեալ վաճառականին կտակը, Ցունաց Պատրիարքարանին մէջ բացուեցաւ, կնոջը խնդրանքով։ Մ. Ասանի իրեն ժառանգորդ նշանակած է ամուսինը Մարիկոն, և որդեցիր ազգիկը, Մարիքան։ Կը հրամայէ իր ժառանգորդներուն, 500 օսմ. ոսկի վճարել իր եղբարմոս եղբօրը, 100 օսմ. ոսկի Տընիս եղբօրը, 500 օսմ. ոսկի Եէտի Գուլէի յոյն բարեգործական հաստատութեանց իր անունով անկողին մը պահուելու համար, իր մտերիմ բարեկամին Մ. Ս. Ռոսսլիմօի երկու տղոց Ալեքսանդրի և Սանթինի 1000 ռսկի, իր մօրը հոգեզաւակ աղջկան 100 ոսկի և իր պաշտօնեայ Ճօրճիին 100 ոսկի։ Կտակարար կարգուեցան անգլիական հիւպատոսարանին Ա. Թարգման Մ. Սթավրիտի և վաճառական Մ. Ռոսսլիմօ։

ԼՐԱԳԻՐ ԴԱՂԱՐՈՒՄ.—Բեամիզ փաշայի հրամանով, Իզմիրի Ժոռոնալ պը Սմիրն և Ռէֆորմ թերթերը դադրեցան։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՔՍԱԿ ՄԸ.—Մեծ չուկան, Գալաքսըլարի խանութպաններէն Իսմայիլ Հագգը էֆ. խանութին առջեւէն 110 զրշ. պարունակող քսակ մը գտած և չուկային գումիսէր Թահսին էֆ.ի յանձնած է։ Կորսնցնողը գումիսէրին թող դիմէ։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻՆ ՆԱՄԱԿ.—Նէ- Եոթ Հէրբլրէթ Անատոլուի թղթակիցը Տրմ. Հէր փորա մէկը Այնթապէն և միւսը Գէլէ Բարիրա չոգենաւէն երկու նամակ գրկած է։ Առաջինին մէջ կը խօսի Փաբր Ասիոյ գաղութային և բարոյական վիճակներուն անոնց գպրոցներուն, բժիշկներուն և մասուցած ծառայութիւններուն վրայ։ Միսիոնարներու հրեք գլխաւոր կեդրոններն են Խարբերդ Մալատեան և Այնթապ։ Երկրորդ նամակին մէջ կը խօսի Թուրք վարժարաններուն և մասնաւորապէս Վեհ. Սուլթանին օրով հաստատուած վարժարաններուն և կրթական յառաջդիմութեան համար։

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Մալի-մոր հետեւեալ անանկութիւնները կը ծանուցանէ.

Բերա Թիւնէլին քով Բիւթէնպուրկ Վիսման Ընկերութիւն։

Պոլիս, Ճաֆէրէյէ խան, Աղապապ Աղապապեան Ընկերութիւն։

Բիւթօ խան Ժօրժ Անտիեատիս։

Իտիրնէ, բամպակի վաճառական Ավրամ Բաբօ Ընկ. 20,000 ոսկի բացով։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամը մէկ ու կէսին ատենները Թոփհանէ, Պոզազ Բէսէնի ճամբուն վրայ, Ճամիի Օսման էֆ.ի տունէն՝ ուր Եանի անուն յոյն մը կը բնակէր, հրդեհ մը սկսաւ և հովին սաստկութենէն տարուբերուելով, գիմացի կարգին անցաւ եւ երկու կողմէն ալ բաւական թիւով տուն ու խանութ այրեց։

Հրդեհին վայրը փութացած էին կայս. Սպայակոյտին պետ Շաքիր փաշա, Թընդանօթարանի վնարտեսուչը, Բաղաքապետ Բրտվան փաշա, ոստիկանութեան նախարար Շեֆիգ պէյ, Բերայի կառավարիչ Էսվէր պէյ եւայլն։

—Ուրիշ հրդեհ մըն ալ Շիշլի Պօսթան փողոց, Թիւֆէնկճի Սիմոնին քարուկիր տուներէն ծագեցաւ եւ երկու տուներ ալ այրեց։

—Հրդեհ մը ալ հին Սալը-Բազար սկսաւ, բայց ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ շուտ առաջքը առնուեցաւ։

—Այսօր ժամը 5 ու կէսին, Պոլիս Բարմագ-Գարու հրդեհ ծագեցաւ, բայց շուտ մարեցաւ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԼՈՒՐԵՐ.— Պիզատիչի մէջ մասնաւորներու տուներ և հասարակաց շէնքեր վնասուեցան. քանի մը հոգի վիրաւորուած կայ։ Պալըքէսէր.—Ասոնք օր երկրաշարժէն բան մը չկրցին ազատել, ուրիշներու քով ապաստանած են։ Գտնուած ալիւրը բաւական չըլլալով, շէնքերէն ալիւր բերուելու վրայ է։ Կառավարական Պալատին գիմացը տաղաւարներ շինուեցան, ուր կը կատարուին պաշտօնական գործողութիւնները։

—Նախընթաց օր Պոլսոյ մէջ տեղի ունեցած ցնցումը միւնոյն ատեն Պալըքէսէրի մէջ ալ զգացուեր է։

—Ցուն. 17ի շաբաթ օրն ալ ժամը 10ին ատեններն Էսքիշեհիր մէջ երկու անգամ ցնցումներ զգացուեցան. առաջին երկուքը թեթեւ, իսկ երրորդը ուժգին։ Նոյն օրը ցնցուեցան Նոյնպէս Ալաշեհիր, Թիրէ, Ուշշակ և շրջակաները։

ՋԻՒՆԻ ՏԱԿ ՄՆԱՑԱԾ.—Ցուն. 3ին Ագէտ Ապատի Սեպտարի գիւղին բարձունքներէն ձիւնակոյտ մը բրդելով ինկաւ այդ բարձունքներուն տարրոսը գտնուող երկու տուներուն վրայ։ Տուները ձիւնակոյտին ծանրութեան տակ կործանեցան իրենց վրայ ապաստանողներուն տակ թաղելով քսան հոգի, 12 հոգի մէկ տունէն և 8 հոգի միւս տունէն։ Զարս հինգ հոգի միայն կրցան ազատիլ, բայց անոնք ալ ձիւնին տակ ծածկուած ըլլալով, կեանքերնին վտանգի մէջ է։

ՋԷՆԻՒ ԳՐՍԻՒՈՒՄ.—Անցած շաբթու Սելանիկի մաքսատան պաշտօնեաները նաւընկի սնուկի մը մէջէն բազմաթիւ կրա հրացաններ գտան և գրաւեցին։

VIN & SIROP DE DUSART

Որչափ մանկամարդ աղջիկներ, սկզբան գունատ և թարմ, երթալով կը տժգունին ու կը հիւծին. այնքա՞ն արագ է անոնց զարգացումը. անոնց շատ տկար միտքը գժուարաւ կը բռնեն մարմնին ծանրութիւնը, որ կը ծռի և տգեղ հակումներ կառնէ. պատանեկութեան շրջանն է ասիկա, ուր աղջիկը կին պիտի ըլլայ, ուր գործարանները բուռն պէտք մը ունին ֆոսֆոր ալ։

Բժիշկը կը դիմէ այն ատեն Տիւզառի Լաբրոֆոսֆատ ալ չ պարունակող գինիին կամ օշարակին, որ անհրաժեշտ արենաւոր մը է ոսկորներու և միտքերու կազմութեան, որոնց աճումը չի կրնար տեղի ունենալ առանց անոր։

ՀԱՄՏԱՏԵՍԱԼ 1852

Տ՞Ր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ուստի գրենլիրատան վրայի յարկը, հիւր Զըրտուճեանց դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստուգիկ ցաւած ակռաներն ալ անցանկ կը լեցնեն. ցաւով պիտի և բոլորովին ջերմառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գեղեցիկ յեռաւորումի ըստ դարձի, ծամողութեան, և ազատ արտասանութեան երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թրմբերցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ց. Գ. Ամերկ. սով. հատուածային ձմեռները կերակի օրերն ալ, (Դեկ- 1ին օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Դեկ- 1ին գեղեր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գատրգիւղիք կրնան գիմել իրենց բնակարանն, ըն- 1 Խրէուվիլ էոլոյ։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՄԱՏՐԻՏ 6 Փետր.— Սպանիական կառավարութիւնը որոշեց փետր. 15ին լուծել Բարթէզը։ Նոր ընտրութիւնները պիտի կատարուին մարտ 20ին և Բարթէզը պիտի գումարուի ապրիլ 20ին։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԳ.—Հաւանական կը համարուի որ Մ. Պոկոլարօֆ հանրային կրթութեան նախարար կարգուի։

ԲՈՒԻԶ.— Օ-ոռ- կը հաստատէ թէ Տրէյֆիւսի դատն միջոցին պատերազմական նախարար զօր. Մէրսիէ յայտարարած կան նախարար զօր. Մէրսիէ յայտարարած էր այն ատենուան Հանրապետութեան նախագահ Մ. Քազիմիր Բէրիէի և Մ. Շարլ Տիւբլիի թէ Տրէյֆիւս դատապարտուած է դաղանի թուղթերու քննութեամբ, որոնք հաղորդուած չեն ոչ Տրէյֆիւսի և ոչ իր փաստաբանին, այլ պատերազմական ատեանին անդամներուն միայն հաղորդուած են խորհրդակցութեան սենեակին մէջ։ Զոլայի դատը վազը պիտի սեռնուի եղեռնագատ ատեանին առջեւ։ Ամեն միջոցներ ձեռք առնուած են ս և է միջադէպ արգիլելու համար։

Վանքում

ՂԱԼԱԹԻԱ, 26 Յունվ. 98

Օսմ. Քոնսոլիտ	ՂՐՇ.	24—13
Բէժիի պարտաթղթ	միւս	11—20
Բուսէլիի երկաթուղի	ֆրգ.	110—50
Օսմանիէ	»	411—
Բանքորիթէ	»	471—
Քարտիներու պարտաթղթ.	»	460—
Պանգ Օթթոման		563—
Թրամուէյի բաժնեթուղթ	միւս	7—20
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4—40

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ.	Բր.
Մէճիտիէ	108—	09
Մէճիտիէ	94—	20
Մանր արծաթ	103—	10
Անգլիական ոսկի	109—	30
Գաղղիական »	87—	07
Գրիմիզ	51—	06
Բաւալ թղթադրամ	8—	59

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԵՐԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ա Զ Դ

Հանր. Պարտքի Բազուած հասոյթներու ընդհ. տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ձեռագիրներու վրայ փակցուած գրաշմիտ գիներու ջնջումը պէտք է կատարուի (Դրաշմիտուղթի Օրէնք Յօդ. 18) թուականով, ստորագրութեամբ կամ կնիքով։ իսկ տպուած թուղթերու վրայ տպագրական գրերուն մէկ մասովը։ Այս վերջին տեսակէն եղող եւ օտար երկրէ եկող թուղթերը, որոնց վրայ 2 փաթանոց գրաշմիտուղթ կը փակցուի, 18րդ յօդուածին նոյն տրամադրութեան կենթարկուին և նմանապէս պիտի ջնջուին թուականով կամ ստորագրութեամբ կամ կնիքով, և եթէ մեկանով կամ մասիտով ինչպէս կընեն չատ անգամ։

Այն ամէն թուղթ որուն գրաշմիտուղթերը ջնջուած չեն վերը յիշուած օրէնքին պահանջումներուն համաձայն, իբրև անգրաշմ պիտի նկատուին և այս տեսակ օրինազանցութիւնները խստիւ պիտի պատժուին։

Թղուած հասոյթներու ընդհ. տնօրէնութիւնը հարկատուները պատասխանատուութենէ զգուշացնելու համար է որ կը յիշեցնէ իրենց գրաշմիտուղթերը ջնջելու օրէնքին տրամադրութիւնները։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

7/19 Յունուար 98. 3—8

ԴԵՂ ԱՐԱՆ ՍՈՒԼԹԱՆԻՑԷ

ԼԻՒՆ ԿԻՒՄԻՒՇԵԱՆ

Կէօրէկ Փաշա պալէ Ռէ- 5

Յիշեալ գեղարանը, որ Գառնիկ Տալկըճեան էֆէնտիի կը պատկանէր, այս անգամ Դիւզարան Սո-ղլուճէյէ անուամբ կայսերական վարժարանէ մկայեալ և երկար փորձառութեամբ ծանօթ Լեւոն էֆ. Կիւմիւշեանի կողմանէ բացուած է, ամենաթարմ գեղերու ատուար պաշարով մը օժտեալ։

Դեղագրերու պատրաստութեան գիտական ձեռնհաս մէթոտը և արագ եղանակը, բոլոր յաճախորդաց գոհունակութիւն պիտի պատճառէ։

Դեղարանը կը ստանձնէ ամէն ժամ ուղուած բժիշկը գտնել ու զրկել իւր յաճախորդաց։ 10—15

ՏՈՐԹ. ՏԱՎՈՒՏ ԲԱՐԻԿԵԱՆ

Կը ծանուցանէ իր Պատ. Յաճախորդաց և Հանրութեան թէ, բժշկ. վերջին գիւտի մը համաձայն, պատրաստ է դարմանել ամէն անոնք՝ որ կը նեղուին տարաժամ սպիտակ մազերէ և անոր յաջորդող ֆէլոր-ռիէան, պապա-ռիէան, նախագուշակն եղող անտանելի բերուածքով գլխուն թեփոտութենէ և հեղաթափութենէ (սուդիբրան), որ շապիկներուն օձիքները կաղոտուն միքրոպներու բազմութեամբ։ Իրեն դիմող հիւանդներն ու Ագն. Օր.ք և Տիկ.ք խիստ գոհ պիտի մնան, վասն զի սոյն անմահ դեղը ոչ միայն մէկ անգամով առանց հետք թողելու կը դարմանէ վերոգրեալ հիւանդութիւնները, այլև կերկարէ ու կը խոտացնէ կանանց մազերը։

Ուր. օրերը Պահչէգափու Բիւշիւքեան դեղարանը կը գտնուի իսկ միւս օրերը Թէվֆիգ-փաշա, իւր տունը։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է

Գրպանի Ցա-լաբէթը-Օրացոյցը

կը ծախուի հետեւեալ գիներով.

Ընտիր լաթակազմ	2½ ՂՐՇ.
Նոյնը ոսկեզօծ ճգտանով	4 »
» չամուէն	7½ »
» ընտիր թղթի վրայ	15 »

Կեդրոնատեղիք Զ. Թորոսեան գրատուն, Վալիտէ Խան թիւ 16 և Սուլթան Համամ Պաղտատլեան գրատուն թիւ 16։ Կը գտնուի Բերա հայ ծխավաճառաց, Կարթա՝ Վրոյրի և Թոմանի թղթավաճառաց մոտները և Պոլիս բոլոր գրավաճառաց քով։ Շատ գնողներու զեղչ։ 9—15

ԿԱՐԵԻՈՐ ԱԶԴ

ՎԱՐԿԵՆԱԿԱՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

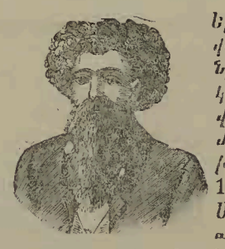

Եթէ կը փափաքիք հինգ վայրկենի մէջ մօրուքնիդ եւ մազերնիդ սեւ կամ շագանակագոյնի փոխել, դիմեցէք Մահմուտ փաշա Բիւրքճի խանի դիմացի կարգը 131 թիւ Արամ էֆ. Սօղանճեանի վաճառատունը։ Հոն տեղի մազի ներկի ջուրն անվնաս նիւթերէ բաղադրուած է ի Բարիզ, եւ մազերուն տուած փայլունութեամբ, կակղութեամբ եւ գործածութեան դիւրութեամբ, փորձառատուած է թէ մինչեւ ցարդ Եւրոպայի մէջ պատրաստուած ջուրերէն անմրցելի կերպով լաւ է։

ՇԻՆ ՄԸ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԳՈՐԾԱՏՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԲԱՒԻ.— ԳԻՆԸ 13½ ՂՐՇ.

Գուառաց յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Այն վաճառատան մէջ կ'գտնուի նաեւ սեւ մազերը գեղինցնելու համար ջուր, եւ մասնաւորապէս մազի իւղով .խնամով պատրաստուած ներկեր՝ սեւ, խարտեաշ եւ շագանակագոյնի փոխելու։

ՎՃԱՐՈՒՄ ԿԱՆՈՒԿ

ՍԿՈՏԻ ՄԵՐՈՒԻ ՉԱՆ ՕՇՈՒՍԿ

Ի. Պոլիս, 15 սեպտ. 1889

Պարոնայց Նեդ և Պատ.,

Ցարմ հետ սիրամ եմ գործածել ձեր Սկոգն կլիրակը, մինչ յաւ արդիւնքներ ունենցայ մանանց թուլացած և անուրճանութեան հիւանդութեանց քանի մը դեպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հանգ ի յաշեղ պատասխանութիւնը մեզ նախամեծար համարուելու Մեծ ձիան ֆուգեն և կիրանաբարեմ զանն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԷՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ՀԱՍՆԵՐՈՒՆ համար։

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն՝ յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կոյծակաւ՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սաորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ՀԱՍՆԵՐը։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Գուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՇԱԲՕԹՕԻ ՖՕՍՖՕԳԼԻՍԷՐԱԹ ՏԸ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÉRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆոսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մրն է, որ կը գործածուի Ֆոսֆաթիւրիա, Գլօ-օղի, անարիւ-նոս-ռիւան, ապոֆլնոս-ռիւան, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պարբերուի նաեւ օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իրօֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սըրտաց),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻԻՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԲԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԼ

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 27, 9 Միտիլի, Իզմիր, Պիրէոս, Սղերսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Ղշ. 28 10 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ. 10ին։
Եշ. 29 11 Տարտանէլ, Այնորոզ, Մէլոսի, Իզմիր, ժամը 4ին։
Շբ. 31 13 Իւէյսէրլու, Սամսուն, Օնտա, Կիրասուն, Տրապիզոն եւ Պաթում առաւօտեան ժամը 11ին։ 562

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբոլ, Պօրթսայտ, Մէլբուրնէ և Սիդ- Նէյ Ֆիլ- Բանոզ լրաբերատ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Գեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մֆիմնրս	2000
Ցամանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Գիւլէն	1500

Դիմել առ. Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուլիթոլ խան
ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 21, Ճէյմս Ուրթա Լիվերբուլ

ԲԱՄՊՕԹԱՆՕ ՄԻՏԻ ԿԸ ԲՈՒԺԷ

LE PAMBOTANO MIDY

Տոքթ. Վալիւտի աշխատութեանց և Տոքթ. Տիժառատէն-Գոմէնի բժշկական ակադեմիային տուած տեղեկագրին համաձայն Բամպօթանօն անվնաս դեղ մրն է որ կը բուժէ վերջիկապէս, սօլիֆաթային և արսէնիքին ընդդիմացող պարբերական և ճահճային տենդերը։ Կատարուած փորձերը հաստատած են թէ ընդհանրապէս միայն մէկ չի Բամպօթանօ բաւական է հինցած տենդերը անհետացնելու։ Բարիզ, 8 Վիվիէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

ՃԱՀՃԱՑԻՆ ՏԵՆԴԸ

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ

ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՊԱՐՕՆ ԶԷՆՆԻ ՁԻՆՁԷՆ

Հելպի խան, թիւ 2—3, Վիվէոս փողոց, Գալաթիա

Առաջնակարգ ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ հռչակաւոր։

ԳՆԷՍ, ԹԷՈՏՈՐ ՍՊԼԷՆՏՈՒ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃ

ԸՆԴՄԷՋ Հելէ, Կ. Պոլսոյ և Օրթաքոյի

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալիզանս	1069	Գոմն	1497	Կօզզ	1011	Մարմա	724	Բօգարիս	1862
ԱկէրՁօ	3697	Գոնկա	2936	Կրոտնս	1695	Մարէնկա	2273	Մարֆա	1113
Անմէլս	1511	Գօլսս	895	Հիրս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսաղս	2377	Տիտս	48 1	Հատալիս	1581	Միրատս	3557	Սիլվիս	1193
Պասանս	18 2	Տօմինս	937	Հինտու	3720	Միլս	1057	Սբէրս	1200
Պորտինս	1264	Տուրս	235³	Հորաղիս	3600	Մոնդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Պրաղս	1076	Տրաբս	1713	Հումպէրտ	596	Մուրիլս	2119	Թ. Ուիլսն	1546
Պրիանս	841	Տինամս	504	Իակս	23 4	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Պրիֆիս	4431	Լպրս	2461	Իտանս	5540	Ոհիս	4100	Թոլէտս	1470
Գէյրս	1671	Էլտորատս	15 0	Ձիւնս	1080	Ոնեաբիս	4036	Թորբիտս	487
Գալիլեաս	1337	Էբաղս	1481	Ֆիլաս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրսինս	24 9
Գամէլս	1244	Ֆիտս	954	Ֆորբինս	2397	Բալէրմս	1537	Վասրս	1914
Գաղս	1694	Ֆինլանտ	1828	Ֆօքնս	1700	Բօլս	510	Վոլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալթս	2229	Վոլթուրնս	2396
Սիսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոս	2272	Ռինատս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալվէս	3069	Լիվօրնս	1643	[illegible]	1613	[illegible]	1200
Գօլօրատս	4235	Կիրտանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բօմէս	1789		

Պասանս չոգենաւը, Նաւապետ Հէյդ, ընդհանուր վաճառքով Հելէն հոս հասած է։

Էլպրս չոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով մեկնած է ամսոյս 1ին և 15ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ. գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻԶՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Մելէթ խան, Ղալաթիա

ԱՆՍՏԳԻՒՏ ԱՌԻԹ

ԱՅՕՅՕ ՀՈՎԱՆՈՑՔ

ԱՐԱՆՑ, ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

50 Գ/Գ աւելի ազատ գներով։ Ուրիշ վաճառատեղեաց մէջ ծախուածներէն։ Աւելի տոկուն եւ աւելի ճաշակաւոր։ Ի վաճառ հանուած են

Մ. Ա. Ս Ա Ն Ա Ի Ա Ր

ՀՈՎԱՆՈՑԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

Ղ ԷՖԹԻՄԻԱՏՈՒ

ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Գահնէ Գարու Թիւ 1, Եորկիատի խանի տակ։ Ցիշեալ պատուաւոր վաճառատունը յանձնարարելի է իւր ապրանաց տոկունութեան, ազնուութեան եւ ճաշակի կողմանէ։

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Գիները վերջին ըլլալով նշանակուած են ապրանաց վրայ։

Կը նշանգրուին նմանապէս պատուած հովանոցներ ճաշակաւոր եւ տոկուն կատարելիով։

24—30

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԱՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԶՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ն. ԲԱՖԷԼ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսէյլ ալ Պարա-ֆ ֆէլէ-կանոնա-օրտալէս բանոզ

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. „ 175 „

Ո-զրուէլ և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղեցի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՈԹԷՄ ԲԸՊՈՒԼ
575 Թօփհանէ, քարափին վրայ

Արտօնատէր Կ. Ա. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (10)

ՆԱՓԹԷՂԱՆ ՍԱՍՈՒՐԻ

ՔՍԱԿԱԿԻՐԸ

(ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՊԻՊԱԿ)

Թեղճ մարդը մատնեց որ մարդկային արարած մը գիշերուան այս ժամուն չպիտի համարձակէր այդ ասպիճան յանդուգն գործ մը փորձելու և այս տեսակ վարկեանի մը մէջ, բարձրունքէն վար իջնող կին մը երեւակայելն ալ, անկարելի սահմանէն անդին էր իրեն համար։ Եւ քանի՛ իշխանուհին վայրէջքը կը դիտէր, իր վախերը ա՛լ աւելի կը շատնային և դրեթէ խենդենալու աստիճանին հասած էր, անոր իրեն մոտեցած ատեն։ Վարկեան մը, կարծեց թէ սատանայ մըն էր ան՝ դէնքը բռնելու եկած, անոր համար, չուտ մը ծառէն քակեց իր մազը դանուող ձին, և խմելով զէզի հարաւ սկսաւ արշաւել։

Իշխանուհին հաղիւ դեռին հասած, ձիերէն մէկուն մեկնիլը տեսնելով, մը-տածեց թէ Ռամաշանարան էր որ առաջուընէ կել